

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стратегічний менеджмент

Обов'язкова навчальна дисципліна

Мова навчання – українська

**Освітньо-професійна програма – Менеджмент
спеціальність – 073 «Менеджмент»
галузі знань – 07 «Управління та адміністрування»
ступінь вищої освіти – магістр**

**Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії**

2020

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою менеджменту і логістики
Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИК (розробники):

Дьяченко Ю.В., доцент кафедри менеджменту і логістики, к.е.н

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Агеєва І.М., доцент кафедри менеджменту і логістики, к.е.н

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту і логістики

Протокол від «26» 06 20 20 р. № 24

Завідувач кафедри

(підпис)

Савенко І. І.

(прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено методичною Радою зі спеціальностей 073
«Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування» галузей знань
07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та
адміністрування»

Голова ради

(підпис)

Савенко І. І.

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Савенко І. І.

(прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії

Протокол від «30» 06 20 20 р. № 6

Секретар Методичної ради академії

(підпис)

Мураховський В. Г.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	4
1.3	Міждисциплінарні зв'язки	5
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	6
2	Зміст дисципліни:	7
2.1	Програма змістовних модулів	7
2.2	Перелік практичних занять	9
2.3	Перелік завдань до самостійної роботи	9
3	Критерії оцінювання результатів навчання	10
4	Інформаційне забезпечення	11

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Стратегічний менеджмент» є отримання знань і розуміння теоретичних засад, інструментарію, методології та практики стратегічного управління на підприємстві.

Завданнями дисципліни є:

- формування у студентів наукового світогляду і знань із технологій розробки стратегій розвитку підприємства;
- ознайомлення з методиками оцінювання середовища функціонування підприємства;
- вивчення методики оцінювання стратегічного потенціалу підприємства.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- роль перспективного планування в діяльності підприємства;
- чинники й основні етапи формування стратегії підприємства;
- вимоги до інформаційного забезпечення процесу розробки стратегії;
- основи стратегічного аналізу і цілепокладання;
- зміст основних етапів процедури обґрунтування вибору стратегії;
- сучасні методики оцінки стратегічних зон господарювання підприємства;
- значення стратегій всіх рівнів на підприємстві;
- організаційні процедури при реалізації стратегії і здійсненні стратегічного контролю;

вміти:

- проводити стратегічний аналіз факторів зовнішнього середовища підприємства, що впливають на вибір стратегії;
- застосовувати сучасні методи оцінки сильних і слабких сторін діяльності підприємства;
- визначити місію і цілі підприємства на основі результатів стратегічного аналізу;
- оцінювати існуючу і розробляти нову стратегію підприємства, аналізувати можливі стратегічні альтернативи;
- застосовувати портфельні моделі аналізу і вибору стратегії;
- формувати стратегічний набір підприємства;
- планувати організаційні зміни для реалізації прийнятої стратегії.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Стратегічний менеджмент» здобувач вищої освіти може отримати наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти 073 «Менеджмент» (<http://mil.onaft.edu.ua/osvitno-profesijni-programi/>) підготовки магістрів за спеціальністю 073 Менеджмент:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
- ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК8. Здатність до адаптації у мінливому зовнішньому середовищі підприємств харчової та переробної промисловості

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів
- СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани
- СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації
- СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом
- СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах
- ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення
- ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах
- ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
- ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)
- ПРН 14. Встановлювати зв'язки між елементами системи управління та виявляти можливості розвитку підприємств харчової та переробної промисловості

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні – «Менеджмент», «Маркетинг», «Бізнес планування підприємств в галузі», «Стратегічне управління», послідовні – «Інноваційний менеджмент», «Фінансовий менеджмент», «Інвестиційний менеджмент», «Антикризове управління підприємствами галузі».

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Тип дисципліни - обов'язкова (КР –вибіркова)		Мова викладання - українська		
Навчальна дисципліна викладається на першому курсі у першому семестрі, курсова робота виконується на першому курсі у другому семестрі				
Кількість кредитів – 3 (6), годин – 90 (180)				
Аудиторні заняття, годин:		всього	лекції	практичні
	денна	30	22	8
	заочна	12	8	4
Самостійна робота, годин	Денна – 60 (150)		Заочна – 78 (168)	
в т.ч курсова робота	(90)			
Форма контролю	Екзамен, захист КР			

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, робота в малих група.

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий.

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, питання для поточного контролю, тести, розрахункові завдання та питання для підсумкового контролю.

2. Зміст дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовий модуль 1. Стратегічний менеджмент

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Концептуальні засади теорії стратегічного управління. Передумови розвитку теорії стратегічного управління. Концепція стратегічного управління. Предмет та об'єкт стратегічного управління підприємством. Ключові гіпотези стратегічного управління. Задачі стратегічного управління. Порівняльний аналіз стратегічного управління з науковими підходами до управління підприємствами. Моделі стратегічного управління. Імовірні вигоди від застосування стратегічного управління в практичній діяльності підприємств. Причини зростання значущості стратегічного управління для підприємств у ринкових умовах господарювання.	2	1
2	Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства. Передумови для прийняття стратегічних рішень у процесі управління підприємством. Загальна типологія стратегій за рівнями стратегічних рішень: корпоративний, діловий, функціональний та операційний рівні. Характерні риси стратегії підприємства. Еталонні стратегії розвитку підприємства. Стратегії управління ресурсами підприємства та особливості їх вибору. Стратегії підприємств на іноземних ринках.	2	1
3	Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегії підприємства. Основні етапи стратегічного управління: стратегічне планування, стратегічний аналіз, стратегічний вибір; реалізація стратегії. Місія підприємства та правила її формування в процесі стратегічного управління підприємством. Значення місії для підприємства з орієнтацією на стратегічний розвиток. Класифікація стратегічних цілей. Побудова дерева цілей. Визначення факторів, що впливають на вибір стратегічних цілей.	2	1
4	Стратегічне планування. Принципи стратегічного планування. Значення стратегічного планування діяльності підприємства в умовах нестабільності зовнішнього оточення. Підходи до організації стратегічного планування на підприємстві. Процес стратегічного планування.	2	-
5	Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства. Сутність та об'єкти стратегічного аналізу. Фактори зовнішнього та внутрішнього середовища. Типи зовнішнього середовища підприємства. Визначення ступеня нестабільності, ризиків зовнішнього середовища. Методи стратегічного аналізу. Модель життєвого циклу галузі.	4	1
6	Стратегічний потенціал підприємства та формування його конкурентних переваг. Поняття «стратегічний потенціал	2	1

	підприємства». Елементи стратегічного потенціалу підприємства та фактори впливу на його формування і розвиток. Методи та показники оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. Розриви між стратегічними цілями та потенціалом підприємства. Визначення КФУ підприємства. Характеристика ключових компетенцій підприємства. Сутність, класифікація та основні характеристики конкурентних переваг підприємства. Організаційні здатності як необхідна база розвитку ресурсів та компетенцій підприємства. Концепція «ланцюгу створення вартості» та її застосування при формуванні конкурентних переваг.		
7	Види стратегічного управління. Девіантний та превентивний характер системи управління. Системи управління в умовах стабільного, динамічного зовнішнього оточення та в умовах кризової ситуації. Поняття «сильних» і «слабких» сигналів зовнішнього середовища в процесі стратегічного управління підприємством. Ранжування управлінських завдань за ступенем терміновості рішення. Управління за слабкими сигналами; управління в умовах стратегічних несподіванок.	2	1
8	Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією підприємства. Поняття «портфель підприємства» у стратегічному управлінні та мета його розробки. Сутність портфельної стратегії підприємства. Стратегічна позиція підприємства та стратегічні зони господарювання (СЗГ). Параметри, які характеризують стратегічну позицію підприємства та СЗГ. Стратегічна сегментація ринку в процесі управління стратегічною позицією підприємства. Привабливість СЗГ та її оцінювання. Використання матриць «БКГ», «МакКінзі», моделі ADL та інших для оцінювання стратегічної позиції підприємства та визначення стратегічно перспективних напрямів розвитку/ дій на ринку.	2	1
9	Генерування стратегій та умови їх реалізації. Критерії вибору стратегічних альтернатив. Використання матричних моделей (І. Ансоффа, М. Портера та ін.) в процесі генерування стратегій підприємства. Стратегічний набір підприємства та вимоги до його формування. Поняття стратегічної прогаліни. Специфічні напрями заповнення стратегічної прогаліни. Умови реалізації стратегії, пов'язані з управлінською структурою, організаційною культурою та персоналом підприємства. Створення корпоративної культури для підтримки стратегії підприємства. Мотивація персоналу в процесі реалізації стратегії.	2	1
10	Стратегічний контроль в процесі стратегічних перетворень на підприємстві. Мета та завдання стратегічного контролю в управлінні діяльністю підприємства в ринкових умовах господарювання. Критерії та показники ефективності стратегій. Оцінювання обраних підприємством стратегій. Оцінювання доцільності впровадження стратегічних змін на підприємстві в процесі реалізації стратегії. Сутність стратегічних перетворень та визначення їх рівня. Агенти змін, їх навички та основні завдання.	2	-
	Всього	22	8

2.2. Перелік практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства	2	-
2	Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства	2	2
3	Стратегічний потенціал підприємства та формування його конкурентних переваг	2	-
4	Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією підприємства	2	2
Всього		8	4

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	18	20
2	Підготовка до практичних занять	16	16
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	4	20
4	Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання	22	22
5	Виконання курсового проекту (роботи)	90	90
Всього		150	168

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Нарахування балів за виконання змістовного модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
		min		max	min		max	
1-й семестр								
Змістовий модуль 1 «Стратегічний менеджмент»								
Робота на лекціях	0/2	1/4	11	0	11	4	8	16
Робота на практичних заняттях	2,5/3	3/5	4	10	12	2	6	10
Опрацювання тем, не винесених на лекції	-	-	-	-	-	-	-	-
Підготовка до практичних занять	0,5/1	1/2	4	2	4	2	2	4
Виконання індивідуального завдання	18/14	23/20	1	18	23	1	14	20
Проміжна сума	-	-	-	30	50	-	30	50
Модульний контроль	30/30	50/50	1	30	50	1	30	50
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-		0	10			
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100

Модульна контрольна робота складається з трьох теоретичних питань та розрахункового завдання.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала оцінювання, бали	Критерії оцінювання
41-50	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильний розв'язок завдання з повним викладенням порядку розв'язку та глибокою обґрунтованістю висновків за результатами розрахунків.
31-40	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильний розв'язок завдання з неповним викладенням порядку розв'язку або недостатньо глибокою обґрунтованістю висновків за результатами розрахунків

20-30	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Неповне викладенням порядку розв'язку завдання, наявні незначні арифметичні помилки, недостатньо обґрунтовані висновки за результатами розрахунків
1-19	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми, допускаючи при цьому суттєві помилки. Розв'язок завдання з допущенням кількох арифметичних помилок і неповним викладенням порядку розв'язку, відсутність висновків за результатами розрахунків
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Завдання не розв'язано або розв'язано не вірно.

Критерії оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання	Бали	
	min	max
<i>Зміст роботи</i>		
1. Науковий підхід до аналізу проблеми	2	5
2. Повнота даних, якість проведеного стратегічного аналізу	16	25
3. Доцільність запропонованих стратегічних напрямів розвитку підприємств галузі	10	15
4. Актуальність використаних у курсовій роботі статистичних даних	6	10
5. Наявність у курсовій роботі таблиць, графіків, діаграм	2	5
<i>Разом за зміст роботи</i>	<i>36</i>	<i>60</i>
<i>Оформлення та організація</i>		
1. Відповідність чинним вимогам щодо оформлення курсової роботи в цілому та представлення її на захист	3	5
2. Відповідність чинним вимогам щодо оформлення списку використаної літератури, таблиць, формул, графіків та якість їх виконання	3	5
<i>Разом за оформлення та організацію</i>	<i>6</i>	<i>10</i>
<i>Захист курсової роботи</i>		
1. Повнота та лаконічність висвітлення у відповіді ключових аспектів роботи	12	20
2. Аргументованість та повнота відповідей на додаткові запитання	6	10
<i>Разом за захист</i>	<i>18</i>	<i>30</i>
<i>Всього балів</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

4. Інформаційні ресурси

1. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: підручник. / М.Г. Саєнко. – Тернопіль: «Економічна думка», 2006. – 390 с.
2. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: підручник / З. Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: КНЕУ, 2004. – 699 с.
3. Дикань В. Л. Стратегічне управління: навч. Посіб./ В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 272 с.

4. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учебник. – 7 изд., испр. и доп. М. Дело, 2005. – 448 с.
5. Агеєва І.М., Дьяченко Ю.В. Конспект лекцій з дисципліни «Стратегічний менеджмент» для студентів спец. 073 «Менеджмент», СВО «Магістр». Одеса, ОНАХТ, 2020. 80 с.
6. Агеєва І.М., Дьяченко Ю.В. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Стратегічний менеджмент» для студентів спец. 073 «Менеджмент», СВО «Магістр». Одеса, ОНАХТ, 2020. 9 с.
7. Агеєва І.М., Дьяченко Ю.В. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Стратегічний менеджмент» для студентів спец. 073 «Менеджмент», СВО «Магістр». Одеса, ОНАХТ, 2020. 9 с.
8. Агеєва І.М., Дьяченко Ю.В. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Стратегічний менеджмент» для студентів спец. 073 «Менеджмент», ОПП «Менеджмент», СВО «Магістр». Одеса, ОНАХТ, 2020. 14 с.